

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o sporočilu Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za enotni digitalni trg za Evropo

(COM(2015) 192 final)

(2016/C 071/11)

Poročevalec: Raymond HENCKS

Soporočevalec: Thomas McDONOGH

Evropska komisija je 12. maja 2015 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosi za mnenje o naslednjem dokumentu:

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Strategija za enotni digitalni trg za Evropo

[COM(2015) 192 final].

Strokovna skupina za promet, energijo, infrastrukturo in informacijsko družbo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 24. novembra 2015.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 512. plenarnem zasedanju 9. in 10. decembra 2015 (seja z dne 9. decembra) z 219 glasovi za, 2 glasovoma proti in 7 vzdržanimi glasovi.

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO podpira strategijo za enotni evropski digitalni trg. Pri tem izraža zaskrbljenost zaradi premajhne politične volje nekaterih držav članic za vzpostavitev digitalne unije, ki bo ustvarjalna in inovativna ter ne zgolj usmerjena v potrošnjo.

1.2 Strategija za enotni digitalni trg v Evropi, ki jo predlaga Junckerjeva Komisija, je nadaljevanje preteklih digitalnih strategij in programov in naj bi dala svež zagon digitalni politiki EU, ki se le počasi vzpostavlja. Hkrati je to nov poudarek na trgovini in potrošnikih ter ukrepih, ki so potrebni za razširitev trgovine in povečanje števila potrošnikov ter ustvarjanje boljših pogojev in zagotavljanje boljšega varstva za potrošnike.

1.3 V zvezi s tem je najnujnejše, da se zapolnijo vrzeli v znanju in spretnostih. To je morda vprašanje tako matematične in jezikovne pismenosti kot tudi digitalne pismenosti in njene odgovorne uporabe. Poleg tega so potrebne uporabnikom prijazne platforme, ki bodo spodbujale trg, zato se njihovo delovanje ne sme omejevati. Potrebujemo tudi ustrezne aplikacije, zato je dobrodošel poudarek na standardizaciji. Več e-uprave bo spodbudilo večje število državljanov k sodelovanju v digitalnih dejavnostih. Z vidika potrošnika EESO pozdravlja pobude za boljši dostop potrošnikov in podjetij do digitalnega blaga in storitev v Evropi.

1.4 Nekatere pobude, vendar ne vse, opisane v točki 4.2 (Oblikovanje ustreznih pogojev za razcvet digitalnih omrežij in storitev), se nanašajo na omrežno infrastrukturo in so del digitalne agende. Ti predlogi so pomembni, ker spadajo v kontekst enotnega trga in ker bodo obravnavani kot nujni. Nekatere druge pobude v tem razdelku so pomembne zaradi pravic potrošnikov.

1.5 EESO podpira odločenost Komisije, da odpravi pregrade zaradi 28 različnih nacionalnih digitalnih strategij in trgov ter te strategije in trge združi v skupen evropski pristop in EU zagotovi vodilno vlogo v svetovnem digitalnem gospodarstvu, kjer prevladujejo tretje države.

1.6 EESO je prepričan, da EU, ki razpolaga z odličnim znanjem in spretnostmi ter obilnimi izkušnjami na nekaterih področjih digitalne tehnologije, še vedno lahko nadoknadi zamujeno. V zvezi s tem odločno poudarja pomen razvoja multidisciplinarnih raziskovalnih centrov in evropskih sinergij v okviru evropskega raziskovalnega prostora, in sicer na področjih, kot so računalništvo v oblaku, nanoelektronika, shranjevanje in obdelava masovnih podatkov, naprave z odčitavanjem ali upravljanjem na daljavo (povezani predmeti) in pametne storitve.

1.7 Unija bo nadoknadila zamujeno, če ji bo uspelo kratkoročno združiti svoja sredstva, da bi pritegnila in uskladila javna in zasebna prizadevanja v vseh 28 državah članicah, ter v razpravo o strategiji za enotni digitalni trg vključiti vse deležnike. EESO podpira zavezo Komisije, da bo izvedla javno posvetovanje za vsak prihodnji ukrep v okviru enotnega digitalnega trga.

1.8 EESO izraža obžalovanje, ker je digitalna strategija povsem brez socialne razsežnosti (z izjemo vprašanj v zvezi z digitalno pismenostjo), čeprav razvoj storitev in poslovnih modelov korenito spreminja delovno okolje. EESO meni, da je poleg potencialnih prednosti treba upoštevati tudi številna tveganja in izzive, ki se pojavljajo zlasti na področju zaščite delovnih mest in organizacije dela ter v zvezi s socialnim varstvom, kot tudi v Pogodbi predvidene postopke v zvezi s socialnim dialogom in horizontalno socialno klavzulo, ki jih je treba vključiti v strategijo za enotni evropski trg ⁽¹⁾. EESO meni, da bi morala biti socialna razsežnost z vsemi njenimi posledicami za zaposlovanje četrti steber strategije za enotni evropski digitalni trg.

2. Uvod

2.1 EESO pojem „enotni digitalni trg“ razume kot prenos transakcij in dejavnosti z obstoječega notranjega trga EU na internet. To se je deloma že zgodilo, pobude, ki jih je predstavila Komisija, pa so zasnovane tako, da se izkoristi celoten digitalni potencial. Tržne dejavnosti in transakcije obsegajo proizvodnjo blaga in zagotavljanje storitev ter posredovanje, distribucijo in potrošnjo. Transakcije med potrošnikom, podjetjem in javnimi organi odražajo tako vpliv družbenih omrežij in tudi razvoj v družbo souporabe. Javni organi imajo v enotnem digitalnem trgu vlogo ponudnika storitev.

2.2 Prednosti prenosa poslovnih procesov so dobro znane: bolj povezana vrednostna veriga, pospešitev procesov od zasnove do dobave, boljši stiki s strankami (zlasti zaradi družbenih medijev) in na splošno večja konkurenčnost. Prehod bo postopoma privedel do „interneta stvari“ in četrte industrijske revolucije.

2.3 Posebnost notranjega trga je v tem, da je po zasnovi nadnacionalen, zato je načeloma zelo primeren za izkoriščanje interneta. Vendar pa se notranji trg ubada s problemi, problematično je tudi prilagajanje pravil, zakonov in predpisov digitalnemu okolju, pomanjkljivi sta digitalna pripravljenost podjetij, javnih organov in potrošnikov ter tehnološka infrastruktura enotnega digitalnega trga, potencialno problematična pa je tudi prevlada velikih platform.

2.4 Komisija vzporedno s projektom enotnega digitalnega trga izvaja digitalno agendo, ki obravnava utemeljeno zaskrbljenost zaradi premajhne prisotnosti EU v svetovni proizvodnji strojne in programske opreme, vendar so to za enotni digitalni trg obrobna vprašanja. Komisija meni, da bo dokončanje enotnega digitalnega trga prineslo velike koristi v smislu BDP in zaposlovanja ter da so EU in države članice sposobne storiti vse potrebno.

2.5 Nedokončanje enotnega trga storitev močno vpliva na razvoj enotnega digitalnega trga. Storitve predstavljajo najpomembnejši sektor v gospodarstvih držav članic. Opravljanje storitev vse bolj sloni na spletnih transakcijah. Napredek strategije za enotni digitalni trg bi tako lahko pospešil enotni trg storitev.

2.6 Pravila, predpisi in zakoni, pripravljene za transakcije v papirnati obliki in začetno obdobje e-trgovanja so postale ovire za uresničevanje enotnega digitalnega trga. EESO pozdravlja predlagani zakonodajni program in ambiciozen časovni okvir, ki je bil določen:

- zakonodajni predlogi za enostavna in učinkovita čezmejna pogodbeno pravila za potrošnike in podjetja,
- revizija uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov,
- ukrepi na področju dostave paketov,

⁽¹⁾ Mnenje EESO „Učinki digitalizacije na storitveni sektor in zaposlovanje“ (UL C 13, 15.1.2016, str. 161).

- obsežen pregled z namenom oblikovanja zakonodajnih predlogov za odpravo neupravičenega geografskega blokiranja,
- preiskava konkurence v sektorju e-trgovanja, povezana s spletno prodajo blaga in spletnim zagotavljanjem storitev,
- zakonodajni predlogi za reformo ureditve na področju avtorskih pravic,
- zakonodajni predlogi za zmanjšanje upravnih bremen za podjetja zaradi različnih režimov DDV,
- pobude na področju lastništva podatkov, prostega pretoka podatkov (npr. med ponudniki storitev računalništva v oblaku) in evropskega računalništva v oblaku,
- pregled direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah.

2.7 Medtem ko je zakonodajni program, predstavljen v točki 2.6, jasen, pa predvideni ukrepi za povečanje ozavešanja o internetu ter izboljšanje digitalne pismenosti in pripravljenosti podjetij, javnih organov in potrošnikov niso tako jasni:

- digitalne spretnosti in znanja, zlasti mnogih skupin evropskih državljanov, nikakor niso zadostne, prav tako pa niso zadostni predlogi Komisije v zvezi s tem. EESO izraža obžalovanje, da Komisija ta ključni dejavnik za uspeh enotnega digitalnega trga in evropske informacijske družbe ne obravnava dovolj prednostno,
- sprejetje načrta za prednostne standarde IKT in širitev evropskega okvira interoperabilnosti za javne storitve,
- nov akcijski načrt za e-upravo, vključno s pobudo o načelu „samo enkrat“ in pobudo o vzpostavitvi povezav med poslovnimi registri.

Te pobude bodo skupaj imele posledice za državljane, MSP, storitve državnega in zasebnega sektorja ter sektorske aplikacije, ki so osrednjega pomena za dokončanje enotnega digitalnega trga. Ti predlogi bi lahko bili bolj podrobni in nujni. EESO bo podrobno spremljal razvoj teh pobud, ki jih vse nadzirajo EU in države članice.

2.8 Predlagane so številne ključne pobude za infrastrukturo:

- pregled direktive o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji,
- zakonodajni predlogi za reformo telekomunikacijskih pravil,
- pregled direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah (Komisija bo pregledala direktivo o avdiovizualnih medijskih storitvah),
- vzpostavitev pogodbenega javno-zasebnega partnerstva za kibernetiko varnost.

Telekomunikacije in kibernetika varnost sta očitni prednostni nalogi, vendar pa je nujno treba tudi razjasniti predpise o zagotavljanju avdiovizualnih vsebin prek kabelske, satelitske in širokopasovne povezave.

2.9 Enotni digitalni trg poganjajo platforme. Večina potrošnikov, podjetij in javnih organov jih uporablja dnevno. So dostopne, enostavne za uporabo in pogosto brezplačne. Nujno jih je treba nadalje razviti, vendar obstajajo nekateri pomisleki:

- pospešujejo razvoj prelomnih aplikacij, ki so izziv za sektorje in uveljavljena podjetja. Potrošniki imajo od tega korist, uveljavljena podjetja pa dvomijo v njihovo zakonitost,
- mnoge platforme imajo prevladujoč položaj, kar zbuja pomisleke o morebitni zlorabi tega položaja,

— večina velikih platform ima sedež zunaj EU, vendar tudi v EU obstajajo domače platforme, ki pa potrebujejo enake konkurenčne pogoje za preživetje in uspeh.

Zato EESO odobrava celovito analizo vloge platform na trgu, vključno z nezakonitimi vsebinami na internetu. Uspeh enotnega digitalnega trga je odvisen od platform, ki morajo uspevati, zato se z izvajanjem zakonodaje ne sme omejevati njihovega manevrskega prostora.

2.10 Na podlagi analize v tej točki, EESO meni, da so programi, predstavljeni v točki 2.7, verjetno šibka točka strategije, in izraža pridržke v zvezi s platformami.

3. Splošne ugotovitve

3.1 Povsem jasno je, da Evropska unija doslej ni najbolje izkoristila ogromnih možnosti, ki jih prinaša digitalna tehnologija. Razlog za to je predvsem dejstvo, da je trg še vedno razdrobljen na 28 nacionalnih trgov.

3.2 Nekatere države članice očitno želijo raje ohraniti in razvijati lastne nacionalne digitalne strategije kot odpreti pot ustvarjalni in inovativni evropski digitalni uniji. Hkrati sta francoski in nemški minister za gospodarstvo pozvala k oblikovanju skupnega okvira pod vodstvom zlasti teh dveh držav.

3.3 EESO poleg tega ugotavlja, da so predsedniki vlad nekaterih držav članic v pismih predsedniku sveta izrazili pomisleke glede izvajanja strategije. Vztrajali so, da je pomembno, da „se predpisi sprejmejo le, če je jasno razvidno, da je to potrebno, pri čemer se je treba opreti na načela pametne pravne ureditve in temeljite analize učinkov. Popolnoma jasno je, da bo enotni digitalni trg uspešen le, če inovacije, naložbe in podjetnost ne bodo že v kali zatrti.“ EESO se s tem stališčem strinja, pod pogojem, da se v enaki meri upoštevajo interesi potrošnikov in delavcev.

3.4 Komisija to novo strategijo za oblikovanje enotnega digitalnega trga obravnava kot nadaljevanje digitalne strategije za Evropo iz leta 2010. V njej je bil predviden 101 ukrep, od katerih jih je bilo po navedbah Komisije 72 uspešno zaključenih, 23 pa naj bi jih bilo zaključenih v predvidenih rokih. S tem pa enotni digitalni trg še ne bo vzpostavljen, zato so nekatere pobude znova vključene v novo strategijo.

3.5 Predsednik Evropske komisije Jean-Claude JUNCKER je v predstavitvi političnih smernic nove Komisije dejal: „Z uvedbo povezanega digitalnega enotnega trga lahko v Evropi v času trajanja mandata naslednje Komisije ustvarimo do 250 milijard EUR dodatne rasti ter s tem na sto tisoče novih delovnih mest.“ Po navedbah sporočila Komisije „bi se lahko BDP EU povečal za 415 milijard EUR“, medtem ko naj bi po navedbah obeh komisarjev, pristojnih za digitalno področje, enotni digitalni trg ustvaril 3,8 milijona delovnih mest.

3.6 EESO meni, da je kontraproduktivno zasipati javnost s številkami, ki se bistveno razlikujejo, odvisno od vira pri Komisiji, kljub temu pa se predstavljajo kot neizpodbitna resnica, čeprav niso verodostojne. Takšne izjave bodo povzročile nezaupanje v politično odločanje in ravnodušnost do resničnih problemov.

3.7 Komisija doslej še nikoli ni predložila dokazov, da so se njene tovrstne napovedi uresničile. EESO poziva sedanjo Komisijo, naj na koncu svojega mandata naredi bilanco in primerja rezultate z napovedmi.

3.8 EESO meni, da ni realistično pričakovati, da bo enotni digitalni trg dokončan v okviru sedanjega mandata Komisije, zlasti ker niso bile objavljene ustrezne ocene učinkov in znanstvene raziskave, ki bi te trditve podprle. EESO meni, da bi bilo treba ocene Komisije primerjati s študijami, ki predvidevajo pomembno izgubo delovnih mest zaradi sprememb, ki jih prinaša digitalna tehnologija⁽²⁾.

3.9 Po mnenju Komisije bi Evropa z vzpostavitvijo povezanega digitalnega trga lahko ohranila vodilni položaj v svetu v digitalnem gospodarstvu, hkrati pa bi to evropskim podjetjem dalo možnost, da rastejo tudi zunaj Unije.

⁽²⁾ Glej opombo 1.

3.10 EESO žal ugotavlja, da je EU očitno znižala svoj cilj, zastavljen v lizbonski strategiji iz leta 2000, da postane najbolj konkurenčno in dinamično na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, sposobno trajnostne gospodarske rasti s številčnejšimi in boljšimi delovnimi mesti ter z večjo socialno kohezijo.

3.11 Evropska unija je v zaostanku.

V digitalnem gospodarstvu prevladujejo Združene države in Azija. Za približno petdeset velikih evropskih operaterjev elektronskih komunikacij se uporablja 28 različnih nacionalnih regulativnih okvirov, medtem ko vseh šest velikih operaterjev na ameriškem trgu in vse tri velikane na kitajskem trgu ureja en sam regulativni okvir. V digitaliziranem svetu brez meja prizadevanja za vzpostavitev digitalnega trga znotraj Evrope kot dejavnika povezovanja niso več primerna; v večini držav članic EU so si namreč kljub tem prizadevanjem uspele ustvariti monopol ali oligopol velike platforme iz tretjih držav.

3.12 EESO še vedno upa, da EU lahko nadoknadi zamujeno in da lahko strategija za enotni digitalni trg v Evropi da nov zagon temu sektorju, pod pogojem, da bo EU tudi ustvarjala in ne le uporabljala digitalno tehnologijo, da bo spodbujala kakovostni družbeni preskok k zgodnjemu izobraževanju mladih z namenom razvoja digitalne pismenosti in spodbujanja njene odgovorne uporabe, odpravila digitalni razkorak, vsem državljanom (tudi invalidom) zagotovila dostop in spodbujala ustrezne javne in zasebne naložbe v izobraževanje, poklicno usposabljanje in raziskave.

3.13 V ta namen mora EU združiti svoja sredstva, da bi pritegnila in uskladila javna in zasebna prizadevanja v vseh 28 državah članicah. To je nujno, da ne izpusti priložnosti velikih prelomnic, ki so stalnica v digitalnem gospodarstvu, kot so na primer mobilne aplikacije, katerih število se je v nekaj letih močno povečalo, računalništvo v oblaku, masovni podatki (*big data*) ali strateški izzivi, kot so po novem velikanske platforme digitalnih storitev, brez katerih ni več mogoče dostopati do interneta. V razpravo o strategiji za enotni digitalni trg morajo biti vključeni vsi deležniki, v njej pa je treba upoštevati varstvo in temeljne pravice državljanov, potrošnikov, delavcev in invalidov, da bo družba postala vključujoča.

3.14 EESO ugotavlja, da je strategija za enotni digitalni trg povsem brez socialne razsežnosti. Posledice digitalizacije na zaposlovanje in s tem povezana tveganja se večinoma ne obravnavajo, čeprav neprestan razvoj storitev in poslovnih modelov korenito spreminja delovno okolje in s tem pomembno vpliva na naravo dela in strukturo podjetij ter predstavlja nevarnost odprave kolektivnih pogodb. Zato je treba v strategiji za enotni digitalni trg upoštevati v Pogodbi predvidene postopke v zvezi s socialnim dialogom in horizontalno socialno klavzulo. EESO je v mnenju CCMI/136 o vplivu digitalizacije na storitveni sektor in zaposlovanje v okviru industrijskih sprememb podal vrsto priporočil, s katerimi želi preprečiti, da bi digitalizacija spodkopala učinkovitost obstoječih sistemov poklicnega izobraževanja, zaščite delovnih mest in socialnega varstva ter davčnih sistemov. EESO meni, da bi morala biti socialna razsežnost z vsemi svojimi posledicami za zaposlovanje četrti steber strategije za enotni evropski digitalni trg.

3.15 Dodatno področje, na katerem se lahko EU uveljavi, je področje masovnih podatkov, kjer je treba opredeliti tehnične standarde za zbiranje in obdelavo podatkov. V ta namen je treba različne nacionalne predpise združiti v usklajen evropski okvir, ki bi s pametno politiko na področju obdelave podatkov uravnotežil gospodarske interese in varstvo zasebnosti, in sicer na različnih področjih, kot so medicina, javno zdravje, osebne storitve, agroživilski sektor itd.

3.16 Evropska unija lahko na podlagi svojih izkušenj z razpravami o tehničnih standardih med državami članicami oblikuje evropsko podatkovno politiko, pri čemer se lahko opre na kakovosten pravni okvir ter ohrani nadzor nad standardi v zvezi z varstvom osebnih podatkov (glej SWIFT) in tako prepreči, da bi jih predpisovali drugi akterji.

3.17 EESO poleg tega opozarja, da je za sektor digitalnih tehnologij značilno tudi veliko neravnovesje v zastopanosti spolov in da so strokovnjaki na področju IKT v veliki večini moški. Evropska unija in države članice bi morale glede na številna nezapolnjena delovna mesta v sektorju IKT spodbuditi več žensk k temu, da bi se potegovala za ta delovna mesta.

3.18 Svetovna banka je v poročilu *Golden growth: Restoring the lustre of the European economic model* Evropsko unijo razdelila v šest skupin in na podlagi kazalnikov digitalizacije poudarila precejšnje razlike med državami članicami pri uporabi digitalne tehnologije, digitalnih kompetenc in programov ter elektronskega poslovanja. EESO poziva Komisijo, naj te razlike v celoti upošteva pri opredelitvi prednostnih nalog svojega delovnega načrta.

3.19 EESO je seznanjen tudi z izjavo Komisije, da naj bi Evropski sklad za strateške naložbe – poleg tega, da naj bi prispeval približno 21,4 milijarde EUR za financiranje – podprl širok nabor projektov s področja digitalne tehnologije, in ugotavlja, da Evropska investicijska banka in Evropski investicijski sklad nudita pomembne možnosti dodatnega financiranja. EESO z zadovoljstvom ugotavlja, da bo Komisija sodelovala z Evropsko investicijsko banko, nosilci projektov in državami članicami v prizadevanjih, da se v celoti uporabijo vsa razpoložljiva sredstva. Kljub temu se sprašuje, zakaj sredstva EU, dodeljena državam članicam, večinoma niso v celoti izkoriščena. EESO poziva k analizi tega vprašanja, da se v prihodnosti zagotovi uspešno in učinkovito črpanje.

4. Posebne ugotovitve

4.1 *Boljši dostop potrošnikov in podjetij do digitalnega blaga in storitev po vsej Evropi*

4.1.1 *Zakonodajni predlogi za enostavna in učinkovita čezmejna pogodbeno pravila za potrošnike in podjetja*

To je ambiciozna pobuda, katere uspeh bi bil dobrodošel. Čezmejno trgovanje, elektronsko ali neelektronsko, bo še vedno izziv za MSP in fizične osebe zaradi jezika in kulturnih razlik. Pošteno in enostavno standardno besedilo pogodbe v vseh jezikih EU bo odpravilo eno pomembno oviro, še vedno pa bodo ostale druge, kot so pomisleki o varnosti e-trgovanja, bodisi čezmejne ali ne. V zvezi s tem je dobrodošla pobuda o kibernetiki varnosti.

EESO pričakuje, da bodo pri izvajanju strategije za enotni digitalni trg EU vsi predlogi jamčili visoko raven varstva potrošnikov in v nobeni državi članici ne bodo povzročili zmanjšanja sedanje ravni varstva.

Med socialnimi partnerji še vedno obstaja zaskrbljenost, da čezmejno e-trgovanje lahko pomeni motnjo za obstoječa nacionalna podjetja. Zato je treba v strategijo vnesti socialno razsežnost.

4.1.2 *Revizija uredbe o sodelovanju na področju varstva potrošnikov*

Uspešno sodelovanje je vsekakor nujen pogoj za brežhibno čezmejno varstvo potrošnikov. Postopki za pravočasno nadomestilo in povrnitev škode bodo verjetno ključnega pomena za sprejemanje čezmejne e-trgovanja.

Na vsak način je treba zmanjšati upravno breme za MSP.

EESO meni, da bi Komisija morala:

- zagotoviti, da bodo potrošniki lahko po poštenih in razumnih pogojih čezmejno dostopali do vsebin, ki so na voljo na zakonit način,
- pregledati, v kolikšnem obsegu so potrošniki na spletu diskriminirani na podlagi države, v kateri živijo, ter posledice, ki jih ima to za gospodarstvo in potrošnjo, in predlagati potrebne ukrepe za odpravo morebitne diskriminacije,
- pregledati spoštovanje in uveljavljanje pravic potrošnikov, določiti, kako se pravice potrošnikov uporabljajo za digitalne produkte, in zagotoviti, da se potrošniki in podjetja zavedajo svojih pravic in se zanašajo na to, da se bodo spoštovale.

4.1.3 Ukrepi na področju dostave paketov

Hitra odzivnost in dostava paketov je ključnega pomena pri zadovoljstvu strank na domačih trgih e-trgovanja in deluje dobro. Logično bi bilo, da se tudi čezmejno e-trgovanje podpre na podoben način, čeprav Odbor ugotavlja, da večina mednarodnih storitev dostave paketov v Evropi že deluje.

4.1.4 Obsežen pregled za oblikovanje zakonodajnih predlogov za odpravo neupravičenega geografskega blokiranja ⁽³⁾

To se nanaša tako na e-trgovanje kot na avdiovizualne storitve. Pri spletnem iskanju blaga in storitev e-trgovanja se redko prikažejo rezultati zunaj iskalčevega geografskega območja, hkrati pa bi bilo zagotavljanje rezultatov iz celotne EU lahko neobvladljivo.

Iskalec lahko pravzaprav nastavi iskalnik za zeleno geografsko območje. Problem je v tem, da so potrošniki iz drugega geografskega območja lahko žrtve diskriminatornih praks oblikovanja cen, kot se je nedavno pokazalo v zadevi Disneyland Pariz. EESO bi podprl ukrepe, s katerimi bi se zagotovili enaki konkurenčni pogoji za čezmejno trgovanje, tako da bi zaščitili potrošnike. Drug problem je onemogočen čezmejni dostop do spletnih mest v nekaterih primerih.

Blokiranje avdiovizualnih vsebin ima dve razsežnosti: omejevanje zunanje dostopa za potujoče državljane, ki imajo doma sicer pravico do dostopa do storitve, in omejevanje zunanje dostopa za državljane drugih držav, ki zahtevajo pravico do dostopa na podlagi dejstva, da so evropski državljani. V prvem primeru EESO priporoča uvedbo digitalnih identitet za olajšanje dostopa, glede drugega primera pa se zaveda, da se geografsko blokiranje večinoma uporablja zaradi omejenih pravic ali komercialnih interesov. Poenostavitev okvira pravic bi bila dobrodošla, vendar je treba paziti, da to ne bi negativno vplivalo na delovanje poslovnih modelov, povezanih z oglaševanjem in dostopom do trga.

4.1.5 Preiskava konkurence v sektorju e-trgovanja, povezana s spletnim trgovanjem z blagom in spletnim zagotavljanjem storitev

EESO pozdravlja tržni nadzor organov za konkurenco in stroge sankcije za zlorabo prevladujočega položaja. Hkrati ugotavlja, da so velika podjetja gonila razvoja tehnologije in digitalnega gospodarstva, ki prinaša koristi za gospodarstvo in družbo na splošno. Zato EESO močno priporoča, da predvidene preiskave strogo temeljijo na uveljavljenih načelih trgovinskega in konkurenčnega prava.

4.1.6 Zakonodajni predlogi za reformo ureditve na področju avtorskih pravic

EESO podpira te predloge, pod pogojem, da se ohrani izvedljivost različnih poslovnih modelov in se spoštujejo pravice lastnikov intelektualne lastnine.

4.1.7 Pregled direktive o satelitskem radiodifuznem oddajanju in kabelski retransmisiji

Direktiva obravnava uskladitev določenih predpisov o avtorskih pravicah in pravil o avtorskih pravicah, ki se uporabljajo za satelitsko radiodifuzno oddajanje in kabelsko retransmisijo. Odbor se strinja, da je treba pregledati direktivo tako z vidika predvidenih zakonodajnih predlogov iz točke 4.1.6 in tudi kot odraz korenitih sprememb, do katerih prihaja v teh sektorjih.

4.1.8 Zakonodajni predlogi za zmanjšanje upravnih bremen za podjetja zaradi različnih režimov DDV

Pomemben dejavnik uspeha strategije za enotni digitalni trg je obdavčenje digitalnih tehnologij, pri čemer je očitno, da evropska in nacionalna davčna zakonodaja ni prilagojena razmeram digitalnega gospodarstva, zato prihaja do utaje davkov in neoljalne konkurence. EESO odobrava pristop Komisije glede DDV (poudarek na kraju, kjer prebiva potrošnik, in ne več v kraju, kjer ima sedež ponudnik) in načelo neposrednega obdavčenja, v skladu s katerim bi bilo treba dobičke obdavčiti tam, kjer so ustvarjeni, hkrati pa podpira tudi njena prizadevanja za zmanjšanje upravnega bremena za podjetja zaradi različnih režimov DDV. V zvezi s točko (iv) bi bilo morda enostavneje razširiti izjeme na transakcije znotraj EU.

⁽³⁾ Direktiva 2006/123/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o storitvah na notranjem trgu (UL L 376, 27.12.2006, str. 36).

4.2 *Oblikovanje ustreznih pogojev za razcvet digitalnih omrežij in storitev*

4.2.1 *Zakonodajni predlogi za reformo telekomunikacijskih pravil*

Najbolj očitna razlika med Evropo, Azijo in Združenimi državami na področju telekomunikacij je razdrobljenost evropskega trga. Da bi ustvarili organizacije s takšno zmogljivostjo vlaganja in raziskav, da bodo lahko konkurenčne na svetovni ravni, bi moral vsak pregled upoštevati tudi zmogljivosti ponudnikov storitev internetne komunikacije na ravni 1 (tier 1) in 2 (tier 2) zaradi eksponentne rasti digitalnega prometa podatkov. S pregledom bi morali najti tudi uravnoteženo rešitev za nevtralnost interneta. Glede na sedanji in prihodnji obseg zagotavljanja avdiovizualnih medijskih vsebin prek interneta morajo telekomunikacijski ponudniki imeti možnost, da zadovoljijo pričakovanja uporabnikov glede kakovosti in hitrosti prenosa.

Odbor pozdravlja nadaljnji poudarek na varstvu potrošnikov v predlogih Komisije in prizadevanja za zmanjšanje razdrobljenosti in večjo usklajenost.

4.2.2 *Pregled direktive o avdiovizualnih medijskih storitvah*

Vsekakor obstajajo velike razlike med regulacijo radijskih in televizijskih organizacij z licenco in nereguliranimi ponudniki storitev. Meja je še dodatno zabrisana zaradi retransmisije reguliranih vsebin prek širokopasovne povezave in vrste spletnih mest za distribucijo videa na zahtevo, gore novičarskih blogerjev in digitalne razsežnosti, ki je sedaj del večine tiskanih medijev.

Kljub temu Odbor dvomi, da je zaželeno, da bi vse storitve skušali enotno urediti. Linearna radiodifuzija mora spoštovati standarde zaradi obveznosti javne službe in omejene izbire gledalcev. O širokopasovnem dostopu do spletnih mest in tudi starševskem nadzoru pa lahko odloča gledalec. Zaradi naglih sprememb v sektorju bo primerno izvesti pregled in bodo potrebne spremembe, vendar je treba poskrbeti za uravnoteženost.

4.2.3 *Celovita analiza vloge platform na trgu, vključno z nezakonitimi vsebinami na internetu*

Digitalna agenda EU vsekakor močno sloni na platformah, ki jo tudi poganjajo, to pa velja tudi drugod po svetu. Glavne platforme so z uspehom pridobile prevladujoč položaj, ki ga ne smejo zlorabiti. Vendar pa EESO svari Komisijo, da ne sme zavirati dejavnosti teh podjetij zgolj zato, ker so velika in uspešna. S tem bi utegnili zavirati tudi razvoj enotnega digitalnega trga v Evropi.

Pet ukrepov, ki jih predlaga Komisija, je smiselnih in razumnih. Z njimi bi lahko povečali uporabnost platform na enotnem digitalnem trgu. Najpomembneje je, da Komisija sprejme usklajen pristop in ne spregleda legitimnih komercialnih interesov platform.

4.2.4 *Pregled direktive o zasebnosti in elektronskih komunikacijah*

EESO podpira ta pristop k varstvu osebnih podatkov. Ni prepričan, da je sedanji status „pravice do pozabe“ dolgoročno sprejemljiv, ker je sedanja razlaga EU preširoka in ker je tehnično težko zagotavljati spoštovanje te pravice na svetovnem spletu. Odbor poziva Komisijo, naj to „pravico“ izpopolni, da se zaščitijo ranljivi uporabniki in se zagotovi, da bo sprejeta na svetovni ravni.

4.2.5 *Vzpostavitev pogodbenega javno-zasebnega partnerstva za kibernetiko varnost*

V digitalnem gospodarstvu različni členi vrednostne verige ne poznajo meja in presegajo nacionalno razsežnost, kar prispeva k širitvi kibernetike kriminalitete. EESO pozdravlja dejstvo, da strategija za enotni digitalni trg predvideva partnerstvo s podjetji na področju kibernetike varnosti, tako da se bo končno oblikovala kultura obvladovanja tveganj in učinkovitega pretoka informacij, ki je bila napovedana že pred časom.

Kibernetika kriminaliteta vključuje tudi vidik, ki ga Komisija ne obravnava: informacijske in komunikacijske tehnologije ponujajo možnosti za kibernetiki nadzor, ki jih je mogoče izkoristiti za nadzor osebnih podatkov in komunikacij, ne glede na pravico do zasebnosti, ter celo za vohunjenje proti državam in njihovim vladam. S tem v zvezi EESO meni, da bo treba organizirati združevanje informacij ter izboljšati zmogljivosti odkrivanja in posredovanja na ravni EU.

Komisija ne navaja podrobnosti o obsegu predlaganega partnerstva, pričakovanih rezultatih ali njegovi strukturi (eden ali več partnerjev). Odbor poudarja tudi sedanji obseg naložb na trgu v kibernetiko varnost. Zaradi teh dveh razlogov Odbor predloga ne more komentirati, dokler ne bodo znane podrobnosti.

4.3 Čim boljši izkoristek potenciala digitalnega gospodarstva za rast

4.3.1 Pobude na področju lastništva podatkov, prostega pretoka podatkov (npr. med ponudniki storitev računalništva v oblaku) in evropskega računalništva v oblaku

EESO se v zvezi z „masovnimi podatki“ zaveda konflikta med varnostjo osebnih podatkov in potrebo po združevanju nizov osebnih podatkov v mega analize za ekonomske, socialne in zdravstvene namene. EESO poziva Komisijo, naj z načrtovanim pregledom reši ta konflikt.

4.3.2 Sprejetje načrta za prednostne standarde IKT in širitev evropskega okvira interoperabilnosti za javne storitve

EESO to pobudo podpira. Medtem ko mednarodni odbori skrbijo za določeno stopnjo standardizacije strojne in systemske programske opreme, so še ogromne možnosti za standardizacijo in interoperabilnost na ravni sektorjev, uporabe in aplikacij z izjemnim potencialom za povečanje vrednosti in pomena enotnega digitalnega trga.

4.3.3 Nov akcijski načrt za e-upravo, vključno s pobudo o načelu „samo enkrat“ in pobudo o vzpostavitvi povezav med poslovnimi registri

Za e-upravo so odgovorne države članice. Nekatere imajo vodilno vlogo, druge pa zaostajajo. Razvoj polno delujoče e-uprave je nujen predpogoj za enotni digitalni trg.

4.3.4 Digitalne spretnosti in znanja

Komisija za digitalne spretnosti in znanja ne predvideva zakonodajnega programa in zadevo prepušča državam članicam. EESO izraža razočaranje nad dejstvom, da na tem področju ni novih pobud. Pričakoval bi vsaj sporočilo Komisije, ki bi vsebovalo standarde in primere dobre prakse. Prav tako je treba poudariti znanje računanja in pismenost, saj sta to ključna elementa digitalne pismenosti.

EESO se zavzema za sporočilo, ki bi vsebovalo okvir za različna življenjska obdobja skupaj s splošnimi predlogi za vseživljenjsko učenje. Okvir bi imel štiri razdelke: izobraževanje, zaposlitev, pokoj in invalidnost:

A IZOBRAŽEVANJE

A1 Osnovna šola – osnovne spretnosti in znanja.

A2 Srednja šola – dva predvidena modula:

— splošna znanja in spretnosti, ki dijake opremito za samostojno življenje in delo v informacijski družbi,

— posebna znanja in spretnosti za dijake s potencialom za poklice na področju IKT, ki bodo zapolnjevali vrzeli v znanjih in spretnostih v tem sektorju; v zvezi s tem si je treba močnejše prizadevati za boljše uravnoteženje zastopanosti spolov v informacijski tehnologiji.

A1 in A2 Tako v osnovni kot v srednji šoli je treba razvijati odgovorno uporabo digitalne pismenosti.

A3 Visokošolsko izobraževanje – dva predvidena modula:

- znanja in spretnosti s poklicnega področja, vključena v poučevanje in preverjanje znanja v učnih načrtih za strojništvo, matematiko in biotehnologijo,
- nadaljnje izobraževanje o tehnologiji za usposabljanje študentov za zapolnitev prostih delovnih mest v tehnoloških sektorjih.

B ZAPOSILITEV

- B1 Usposabljanje, povezano z delovnim mestom, ki ga zagotavlja delodajalec, z neprestanim poudarkom na preusposabljanju in neprestanem poklicnem izpopolnjevanju za posodabljanje znanj in spretnosti.
- B2 Usposabljanje za brezposelne v organizaciji javnih organov prek ustreznih agencij.

C POKOJ

- C1 Spretnosti in znanja bi morala biti splošno dostopna vsem, ki se v življenju in na delovnem mestu niso imeli priložnosti vključiti v informacijsko družbo.
- C2 Posebni programi podpore, da se ne izgubi stik z informacijsko družbo.

D INVALIDNOST

Podpora na vseh ravneh, da se invalide trajno vključi v informacijsko družbo, tudi ko se invalidnost poslabša.

Iz sporočila Komisije je jasno razvidno, da v vsaki starostni skupini in v vsaki regiji obstajajo vrzeli v znanjih in spretnostih. Odbor meni, da je le s strukturiranim in nadzorovanim programom v vsaki državi članici mogoče zagotoviti, da je čim manj državljanov – oziroma nihče – izključenih iz informacijske družbe in enotnega digitalnega trga. EESO vedno znova poziva k odločnim ukrepom na področju znanj in spretnosti. S strategijo za enotni digitalni trg je prišel čas, da Komisija ukrepa.

V Bruslju, 9. decembra 2015

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Georges DASSIS
